

■ **recensió**

REVISTA D'HISTÒRIA DE LA FILOSOFIA CATALANA,
Volum I, Número 1, 2011 | Print ISSN 2014-1572 / Online ISSN 2014-1564
DOI 10.2436/20.3001.02.24 | Pp. 105-107
<http://revistes.iec.cat/index.php/JOCIH>

Filosofia catalana medieval i moderna

Enrahonar. Quaderns de Filosofia, núm. 42, 2009,
178 p. Coordinadors: Jaume Mensa i Valls, Mercè
Rius; “Filosofia catalana del segle XX”
(20th Century Catalan Philosophy),
Enrahonar. Quaderns de Filosofia, núm. 44, 2010,
140 p. Coordinador: Jaume Mensa i Valls

Pere Rossell

Universitat de Barcelona. Facultat de Filosofia.
Departament de Filosofia Teòrica i Pràctica.
Barcelona

La revista *Enrahonar. Quaderns de Filosofia* editada pel Servei de Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona ha decidit dedicar dos monogràfics a la “filosofia catalana”. De fet, hom pot suposar que es tractava només d’un volum i que les dimensions de l’empresa sobtaren els editors fins a fer-los omplir dues entregues, això sí, no consecutives. Sembla que d’entrada s’havia pensat un sol volum i que després es separaren en dos dividits cronològicament i així ha quedat, amb alguna qüestió puntual dessituada.

La pretensió dels editors en aquests dos monogràfics ha estat simplement la d’aplegar material divers sobre la qüestió, en un sentit ample, i mostrar la “puixança” d’aquest camp d’estudis. No es diu enlloc si l’edició ha estat resultat d’una crida generalitzada a la participació o bé ha estat fruit d’invitacions personalitzades. El resultat final, i en això cal donar la raó als editors, és mostra d’una certa vitalitat en aquest camp d’estudis. No val, però, treure’n cap conclusió al respecte sobre el sentit o la valor d’aquesta vitalitat. Els monogràfics no són, en paraules dels editors, “representatius”, sinó que són passes que es volen afegir a aquesta vitalitat. No resultaria just, doncs, fer-ne una apreciació global dels dos monogràfics que no sigui altra cosa que una simple constatació de la seva reunió i donar valor a cada una de les aportacions. Potser una lectura fragmentada i detallada faria més justícia a les aportacions singulars, però, sigui dit en el to de bona part de les recensions que apareixen aquests dos números, cal alegrar-se de l’aparició d’aquests articles en la revista *Enrahonar* i esperem que

sigui el senyal que la revista acollirà en els propers números una major presència d'articles sobre filosofia catalana i articles en català, presència que fins ara ha estat minoritzada. Temps al temps.

El primer dels números conté els treballs dedicats a estudis que van de l'edat mitjana al segle XIX (i una mica més enllà). Un article detallat sobre les fonts del tractament de la fal·làcia en la *Logica Nova* de Ramon Llull a càrrec de Guilherme Wyllie, de la Universitat Federal de Mato Grosso i d'Alexander Fidora, de la Universitat Autònoma de Barcelona, obre el número. El segueix un estudi de Jaume Mensa i Valls sobre la sentència inquisitorial de les obres d'Arnau de Vilanova, on demostra que en la sentència esmentada no hi ha un coneixement acurat de l'obra condemnada. Agustí Boadas Llavat, de la Universitat Ramon Llull, proposa en el tercer article la recepció del pensament de Joan Duns Scot des del segle XIV a la Corona d'Aragó fins a la influència exercida sobre la Universitat de Cervera que s'allarga fins gairebé tocar el segle XX. Paolo Evangelisti, de l'Arxiu Històric de la Cambra de Diputats italiana, analitza, en italià, de quina manera la doctrina sobre Jesucrist defineix en clau pactista la relació entre ciutadania i monarquia, legitimant tant les pràctiques econòmiques de les comunitats cristianes com les estructures identitàries i les relacions de poder. Joan Requesens i Piquer, de la Facultat de Filologia de la Universitat de Barcelona, tracta en el seu article de les figures del segle XVI Joan Lluís Vives, Frederic Furió i Joan de Borja. La intenció és la de donar-nos un estudi sobre la relació entre ètica i política en les obres d'aquests tres humanistes valencians, problematitzada, aquesta relació, pel qüestionament que de la mateixa en féu Maquiavel. Misericòrdia Anglès Cervelló, de la Facultat de Filosofia de la Universitat de Barcelona, analitza en la seva aportació quin és el sentit del kantisme en la filosofia de Llorens i Barba, concretament respecte de l'ètica, per tal de fer-nos veure fins a quin punt té valor l'afirmació que Llorens se separà del kantisme al final de la seva vida si resulta que tot aquest kantisme deriva de Hamilton, la font escocesa de Llorens. Per acabar els articles, Josep Manuel Udina, de la Universitat Autònoma de Barcelona, fa una lectura personal agnòstica del *Cant Espiritual* de Joan Maragall. Les dues notes que acompanyen els articles són a càrrec de Jordi Riba, de l'Autònoma de Barcelona, la primera, dedicada al tractament de "l'home màquina" en els textos de Francesc Sunyer i Capdevila. La segona nota, de Felip Martí-Jufresa, de l'Escola Superior de Belles Arts de Tolosa, tracta de Joan Borrell (1938-1992) i dona notícia del tractament que d'aquest autor en fa la revista *Mirmanda*. Aquest text es singularitza de la resta per tractar un autor del segle XX i per obrir molt clarament una perspectiva massa desatesa, la dels pensadors catalans a França. El que explica pel que fa al tractament del nom mateix de Joan Borrell (un pseudònim per a la Biblioteca Nacional de França de l'autor "francès" Jean Borreil) ens il·lustra de la gravetat de la nostra situació i davant de què estem treballant.

El segon monogràfic, “Filosofia catalana del segle xx” conté, a més del detallat i extensiu tractament de Francesc d'Assís Masferrer (1847-1901), un dels difusors de la filosofia del sentit comú de Francesc Xavier Llorens i Barba, a càrrec d'Ignasi Roviró Alemany, de la Universitat Ramon Llull, un inici amb tres entrades dedicades a J. Ferrater Mora. La primera de Priscilla N. Cohn (de la Universitat estatal de Pennsylvania), on tracta del Ferrater Mora novel·lista; una segona d'Andrew Linzey, de la Universitat d'Oxford, sobre la posició crítica que Ferrater Mora tenia de la crueltat respecte dels animals, posició que va fer que possessin el seu nom al “Ferrater Mora Oxford Centre for Animal Ethics”; la tercera aportació, d'Óscar Horta, de la Fundació Espanyola per a la Ciència i la Tecnologia, tracta de l'originalitat del punt de vista de Ferrater en filosofia moral. Els dos primers articles, en anglès, aquest tercer en castellà, són també un reflex del poliglòtisme de l'autor estudiat. Oriol Farrés Juste, de la Universitat de Girona, escriu un article dedicat a la filosofia de l'exili d'Eduard Nicol fent un joc de comparació entre l'obra de Nicol *El problema de la filosofia hispànica* de 1961 i l'obra d'Ortega *La España invertebrada* (1921). Jèssica Jacques Pi, de la Universitat Autònoma de Barcelona, tanca els articles amb un estudi sobre l'estètica de Francesc Mirabent, on tracta de l'anacronisme de la seva teorització i del singular avançament de tractaments d'avui. La nota que acompanya els articles és una recensió del text de l'antropòleg Lluís Duch, *Un extraño en nuestra casa*, a càrrec de Joan Carles Mèlich, de l'Autònoma de Barcelona.

L'apartat de ressenyes dels dos volums presenta un aplec de notes sobre alguns llibres fets per autors catalans o afincats al país, llibres sobre autors catalans, llibres sobre filosofia catalana, llibres sobre filosofia en general, etc. Una crònica sobre el primer Congrés català de Filosofia (2007) tanca el primer volum.